

- 1) виникнення їх після укладення договору;
- 2) неможливість виконання зобов'язання у період їх існування;
- 3) закріплення цих обставин у договорі, як таких, що звільняють від відповідальності.

Отже, підсумовуючи, необхідно зазначити, що в юридичній науці одним з найбільш дискусійних є питання про сутність та особливості юридичної відповідальності. Це пояснюється тим, що проблема юридичної відповідальності взагалі є фундаментальною для правової теорії. Варто погодитись із Л. С. Мамутом, який наголошував на тому, що дослідження відповідальності є заняттям ризикованим. У деякому сенсі воно нагадує прохід мінним полем. Один необережний поступ, слово – і вибух. Надто палкою за своїм соціально-історичним значенням постає ця проблема. Незважаючи на це, дослідження обставин, що звільняють від цивільно-правової відповідальності, викликають неймовірний інтерес серед науковців, адже ця тема є однією з найбільш дискусійних. Варто відмітити, що тлумачення сутності обставин, що звільняють від цивільно-правової відповідальності, є доволі різноманітними, і позиції дослідників не завжди ідентичні. Наразі спостерігається тенденція до зростання інтересу щодо даного питання, збільшення наукових праць та їх удосконалення. На відміну від публічно-правових галузей, у цивільному праві є особлива специфіка визначення підстав звільнення від відповідальності, тому актуальним залишається питання щодо подальшого вивчення даної теми, що є корисним не тільки в науковому аспекті, а й є необхідним для застосування досліджень на практиці.

Одержано 27.04.2017

УДК 347.44

Валерія Сергіївна Шапран,

студентка факультету № 6

Харківського національного університету внутрішніх справ

КВАЛІФІКАЦІЯ ПРАВА НА ОСВІТУ

1. Прагнення осіб до освіти в юридичній літературі найчастіше кваліфікується як суб'єктивне право. При цьому робляться посилання на ст. 53 Конституції України, де кожному громадянину гарантується доступність і безоплатність дошкільної, повної загальної середньої, професійно-технічної, вищої освіти в державних і комунальних навчальних закладах. Разом з тим, у роботах, присвячених даному питанню, не говориться про те, до якого виду суб'єктивних прав має бути віднесене так зване «право на освіту».

2. Освіта, коли її розглядати як результат навчання, є особистим немайновим благом. Виходячи з цього необхідно проводити й подальшу оцінку зв'язку особи з цим благом (освітою). Наявність в особи певного рівня освіти породжує абсолютно-правовий зв'язок, де уповноважена особа за своїм розсудом реалізує свої знання та вміння, а усі треті особи мають утримуватися від дій, що створювали б перешкоди для правоволодільця.

3. Іншого вигляду набуватиме правова форма прагнення особи до здобуття освіти. У такому випадку в особи ще не існує освіти. Отже, застосування правової форми особистих немайнових прав тут є неможливим. За нашим переконанням, цей вид прагнення є елементом цивільної правоздатності особи. Оцінювати подібне прагнення суб'єктивним правом немає ніяких підстав.

Як відомо, суб'єктивним правам завжди протиставляються суб'єктивні обов'язки конкретних осіб (у відносних правовідносинах), або ж – пасивні обов'язки невизначеного кола осіб (в абсолютних правовідносинах). Ні під ту, ні під другу конструкцію прагнення до освіти за своїм змістом не підпадає. Коли б це було відносним правовим зв'язком, то зацікавленій в отриманні освіти особі протистояли конкретні особи з обов'язком надати освіту. Вочевидь, таких осіб знайти не вдасться, адже освіта здобувається в першу чергу шляхом здійснення заінтересованою особою відповідних активних дій. Не підпадає розглядуване прагнення й під ознаки абсолютного правового зв'язку, оскільки самого блага (освіти) в особи ще не існує.

4. Вищевикладене дозволяє зробити висновок, про те, що прагнення осіб до здобуття ними освіти має ознаки одного з елементів правоздатності, яка реалізується через вчинення заінтересованою особою відповідних активних дій.

Одержано 05.05.2017